

USTAWA

z dnia 17 grudnia 1974 r.

o uposażeniu żołnierzy.

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 1. Żołnierze w czynnej służbie wojskowej otrzymują uposażenie i inne należności pieniężne według zasad określonych w ustawie.

Art. 2. 1. Uposażenie żołnierzy składa się z uposażenia zasadniczego i dodatków. W skład uposażenia mogą również wchodzić premie.

2. Inne należności pieniężne obejmują:

- 1) zasiłek na zagospodarowanie w związku z powołaniem do zawodowej służby wojskowej,
- 2) zasiłki na utrzymanie rodziny żołnierzy niezawodowych,
- 3) nagrody i zapomogi,
- 4) należności za podróże i przeniesienia służbowe,
- 5) należności w związku ze zwolnieniem ze służby wojskowej,
- 6) należności pośmiertne.

Art. 3. 1. Z tytułu pełnienia służby wojskowej żołnierz otrzymuje tylko jedno uposażenie określone w ustawie.

2. Za wykonywanie czynności zleconych, wykraczających poza zwykle obowiązki służbowe, żołnierz może otrzymywać odrębne wynagrodzenie według zasad ustalonych przez Ministra Obrony Narodowej.

Art. 4. 1. Żołnierzom mogą być przyznawane nagrody i zapomogi.

2. Zasady tworzenia i wysokość funduszy na nagrody i zapomogi określa Rada Ministrów.

Art. 5. W razie podróży służbowej oraz przeniesienia na inne miejsce służbowe żołnierzom przysługują należności pieniężne w wysokości i według zasad określonych przez Ministra Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.

Art. 6. 1. Prawo do uposażenia powstaje z dniem stawienia się żołnierza do pełnienia służby w określonym miejscu.

2. Zmiana wysokości uposażenia następuje z dniem powstania okoliczności uzasadniających tę zmianę.

3. Jeżeli prawo do uposażenia powstało lub zmiana wysokości uposażenia nastąpiła w określonym dniu miesiąca kalendarzowego, uposażenie za każdy następny dzień do końca tego miesiąca oblicza się w wysokości 1/30 części miesięcznego uposażenia.

Art. 7. 1. Prawo do uposażenia wygasa z ostatnim dniem miesiąca, w którym żołnierz:

- 1) został zwolniony z czynnej służby wojskowej,
- 2) zmarł lub zaginął,
- 3) otrzymał urlop bez prawa do uposażenia.

2. Prawo do uposażenia żołnierzy zwolnionych z zawodowej służby wojskowej wygasa po upływie roku od zwolnienia ze służby, z zastrzeżeniem przepisów art. 18.

3. Przepis ust. 1 pkt 1 nie dotyczy żołnierzy powołanych do odbycia czynnej służby wojskowej na okres nie przekraczający trzech miesięcy. Żołnierze ci tracą prawo do uposażenia z dniem zwolnienia z czynnej służby wojskowej.

Art. 8. 1. Roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych należności pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

2. Organ wojskowy właściwy do rozpatrywania roszczeń może nie uwzględnić upływu przedawnienia, jeżeli opóźnienie w dochodzeniu roszczenia jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami.

3. Bieg przedawnienia przerywa:

- 1) każda czynność przed organem wojskowym właściwym do rozpatrywania roszczeń, przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia,
- 2) uznanie roszczenia.

Art. 9. Uposażenie i inne należności pieniężne pobrane przez żołnierza, przysługujące mu według zasad obowiązujących w dniu wypłaty, nie podlegają zwrotowi, jeżeli dalsze przepisy nie stanowią inaczej.

Art. 10. 1. Uposażenie i inne należności pieniężne określone w ustawie są wolne od podatku od wynagrodzeń.

2. Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej określi zasady stosowania podatku wyrównawczego w odniesieniu do żołnierzy.

Rozdział 2

Uposażenie i inne należności pieniężne żołnierzy zawodowych.

Art. 11. 1. Uposażenie zasadnicze żołnierza zawodowego obejmuje:

- 1) uposażenie według stopnia wojskowego,
- 2) uposażenie według stanowiska służbowego.

2. Rada Ministrów ustala stawki uposażenia zasadniczego:

- 1) według stopnia wojskowego — z uwzględnieniem wysługi lat,

2) według stanowiska służbowego — dla stanowisk podstawowych.

3. Minister Obrony Narodowej może ustalać pośrednie stawki uposażenia według stanowiska służbowego w granicach stawek określonych dla stanowisk podstawowych.

4. Właściwy organ wojskowy zalicza poszczególne stanowiska służbowe do odpowiednich stawek uposażenia ustalonych dla stanowisk podstawowych i do stawek pośrednich, w zależności od zakresu wykonywanych zadań służbowych, ponoszonej odpowiedzialności i wymaganych kwalifikacji.

Art. 12. 1. Do wysługi lat, od której uzależniona jest wysokość uposażenia według stopnia wojskowego, zalicza się zawodową służbę wojskową.

2. Na równi z zawodową służbą wojskową, w rozumieniu ust. 1, traktuje się:

- 1) wojskową służbę nadterminową,
- 2) okresową służbę wojskową,
- 3) służbę w Milicji Obywatelskiej i organach bezpieczeństwa publicznego.

3. Do wysługi lat, o której mowa w ust. 1, zalicza się również okresy służby:

- 1) w stopniu oficerskim:
  - a) w Ludowym Wojsku Polskim — do dnia 16 kwietnia 1948 r.,
  - b) w Wojsku Polskim — do dnia 15 października 1939 r.,
  - c) w polskich formacjach wojskowych za granicą i w armiach sojuszniczych w okresie wojny 1939—1945 r.,
  - d) w Armii Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich,
  - e) w oddziałach, które prowadziły walkę z hitlerowskim okupantem,
  - f) w wojskowych oddziałach ludowych w czasie wojny domowej w Hiszpanii,

2) na stanowisku oficerskim lub w stopniu podoficerskim:

- a) w armiach i formacjach wymienionych w pkt 1 lit. a)—d) — w okresie od dnia 1 września 1939 r. do dnia 31 grudnia 1945 r.,
- b) w oddziałach wymienionych w pkt 1 lit. e) i f).

4. Minister Obrony Narodowej może zaliczyć do wysługi lat, o której mowa w ust. 1, również okresy:

- 1) rewolucyjnej działalności antyfaszystowskiej,
- 2) pobytu w niewoli w czasie od dnia 1 września 1939 r. do dnia 9 maja 1945 r.

5. Do wysługi lat, o której mowa w ust. 1, mogą być zaliczane inne okresy służby lub pracy wykonywanej przed powołaniem do zawodowej służby wojskowej.

6. Do wysługi lat nie zalicza się okresów odbywania kary pozbawienia wolności, w tym również kary aresztu wojskowego oraz tymczasowego aresztowania, chyba że żołnierz został uniewinniony lub postępowanie karne zostało umorzone.

Art. 13. 1. Żołnierz zawodowy wyznaczony na stanowisko służbowe zaliczone do niższej stawki uposażenia zachowuje stawkę dotychczasową do czasu uzyskania wyższej stawki uposażenia według stanowiska służbowego.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do żołnierzy, którzy zostali wyznaczeni na stanowiska służbowe zaliczone do niższej stawki uposażenia:

- 1) w okresie próbnym,
- 2) wskutek niewywiązywania się z obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku,
- 3) w trybie dyscyplinarnym,
- 4) wskutek obniżenia stopnia wojskowego.

Art. 14. 1. Żołnierze zawodowi odbywający studia lub naukę w szkołach albo na kursach otrzymują uposażenie według stanowiska służbowego zajmowanego przed skierowaniem do szkoły lub na kurs.

2. Żołnierze powołani do zawodowej służby wojskowej w czasie odbywania studiów w wyższej szkole wojskowej oraz żołnierze powołani do tej służby z rezerwy otrzymują, do czasu wyznaczenia na stanowiska służbowe, uposażenie według stanowiska służbowego w stawce typowej dla posiadanego stopnia wojskowego.

Art. 15. 1. Żołnierze zawodowi otrzymują dodatki do uposażenia: kwalifikacyjny, specjalny, rodzinny oraz dodatki uzasadnione szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej albo miejscem pełnienia służby.

2. Żołnierze zawodowi pełniący służbę w przedsiębiorstwach państwowych, zjednoczeniach (jednostkach równorzędnych) i zakładach produkcyjnych mogą otrzymywać premie.

Art. 16. 1. Żołnierzom powołanym do zawodowej służby wojskowej przysługuje zasiłek na zagospodarowanie po objęciu stanowiska służbowego, nie wcześniej jednak niż po upływie okresu próbnego, jeżeli żołnierz pozostaje nadal w zawodowej służbie wojskowej.

2. Zasiłek na zagospodarowanie przysługuje w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym.

Art. 17. 1. Żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej przysługuje odprawa w wysokości trzymiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.

2. Wysokość odprawy ulega zwiększeniu o 20% miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym za każdy pełny rok wysługi ponad dziesięć lat nieprzerwanej zawodowej służby wojskowej — aż do wysokości sześciomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym. Okres służby przekraczający sześć miesięcy liczy się jako pełny rok. Przepis art. 12 ust. 6 stosuje się odpowiednio.

3. Do okresu nieprzerwanej zawodowej służby wojskowej w rozumieniu ust. 2 zalicza się:

- 1) wojskową służbę nadterminową,
- 2) okresową służbę wojskową,
- 3) służbę w Milicji Obywatelskiej i organach bezpieczeństwa publicznego

— jeżeli ze służby tej żołnierz został powołany bezpośrednio do zawodowej służby wojskowej i nie otrzymał odprawy z tytułu poprzednio pełnionej służby.

4. Żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej wskutek wymierzenia kary dyscyplinarnej usunięcia z tej służby lub skazania na karę obniżenia stopnia wojskowego przysługuje 50% odprawy.

5. Odprawa nie przysługuje żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej wskutek utraty stopnia wojskowego albo skazania na karę pozbawienia wolności, w tym również na karę aresztu wojskowego. Właściwy organ wojskowy może ze względu na szczególne okoliczności przyznać temu żołnierzowi albo jego rodzinie do 50% odprawy.

6. Żołnierzom pełniącym zawodową służbę wojskową w okresie próbnym, w razie zwolnienia z tej służby, przysługuje odprawa w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym. Odprawa przysługuje tylko w razie zwolnienia ze służby z powodu stwierdzenia w opinii służbowej braku kwalifikacji do służby zawodowej, ustalenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do tej służby albo niepełnienia obowiązków służbowych wskutek choroby trwającej co najmniej sześć miesięcy.

7. Odprawa nie przysługuje żołnierzom, którzy bezpośrednio po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej zostali przyjęci do służby w Milicji Obywatelskiej.

Art. 18. 1. Żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej, niezależnie od odprawy, przysługują następujące należności pieniężne:

- 1) co miesiąc przez okres roku po zwolnieniu ze służby uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym, należne na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym; dodatek rodzinny wypłaca się w wysokości i według zasad przewidzianych dla żołnierzy pełniących zawodową służbę wojskową,
- 2) ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy nie wykorzystany w roku zwolnienia ze służby,
- 3) zryczałtowany ekwiwalent pieniężny za nie wykorzystany w roku zwolnienia ze służby przejazd na koszt wojska, przewidziany w przepisach o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych,
- 4) zwrot kosztów jednorazowego przejazdu żołnierza i członków jego rodziny oraz kosztów przewozu urządzenia domowego do obranego przez żołnierza miejsca zamieszkania w kraju — według zasad przewidzianych przy przeniesieniach służbowych, jeżeli przesiadł się do innej miejscowości w ciągu pięciu lat od dnia zwolnienia ze służby.

2. Należności określone w ust. 1 nie przysługują żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej wskutek wymierzenia kary dyscyplinarnej usunięcia z tej służby, utraty stopnia wojskowego albo skazania na karę pozbawienia wolności, w tym również na karę aresztu wojskowego lub na karę obniżenia stopnia wojskowego, oraz żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej pełnionej w okresie próbnym.

3. Uposażenie określone w ust. 1 pkt 1 nie przysługuje także żołnierzom, którzy bezpośrednio po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej zostali przyjęci do służby w Milicji Obywatelskiej.

4. Uposażenie określone w ust. 1 pkt 1 podlega zmniejszeniu według zasad ustalonych dla zmniejszania emerytur w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, jeżeli żołnierz po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej uzyskuje wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia lub dochód z innych źródeł.

5. Nadpłata uposażenia określonego w ust. 1 pkt 1 podlega potrąceniu wyłącznie z należności bieżących z tytułu tego uposażenia albo z emerytury lub renty.

6. Żołnierzowi, który nabył prawo do emerytury lub renty, przysługuje prawo wyboru uposażenia określonego w ust. 1 pkt 1, emerytury lub renty.

Art. 19. 1. Osobie, która pokryła koszty pogrzebu żołnierza zawodowego, przysługuje zasiłek pogrzebowy:

- 1) małżonkowi, dzieciom, wnukom, rodzeństwu lub rodzicom albo innej osobie, która prowadziła z tym żołnierzem wspólne gospodarstwo domowe — w wysokości trzymiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego żołnierzowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym,
- 2) innej osobie — w wysokości kosztów rzeczywiście poniesionych, nie większej jednak niż określona w pkt 1.

2. W razie śmierci żołnierza podczas lub w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych właściwy organ wojskowy może zezwolić na pokrycie kosztów pogrzebu żołnierza przez wojsko. Małżonkowi, który w dniu śmierci żołnierza pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej, a w razie jego braku — kolejno innym osobom wymienionym w ust. 1 pkt 1, przysługuje wtedy połowa zasiłku pogrzebowego.

3. Osobie, która pokryła koszty pogrzebu członka rodziny żołnierza, przysługuje zasiłek pogrzebowy:

- 1) żołnierzowi — w wysokości dwumiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego mu na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym,
- 2) innej osobie — w wysokości kosztów rzeczywiście poniesionych, nie większej jednak niż określona w pkt 1.

4. W razie zbiegu prawa do zasiłku pogrzebowego z prawem do takiego zasiłku przewidzianego w przepisach o ubezpieczeniu społecznym lub innych przepisach szczególnych przysługuje zasiłek wyższy, a jeżeli uprawniony pobrał zasiłek niższy — odpowiednie wyrównanie.

Art. 20. 1. W razie śmierci żołnierza zawodowego pozostatej po nim rodzinie przysługują niezależnie od zasiłku pogrzebowego odprawa pieniężna w wysokości określonej w art. 17 ust. 1 i 2 lub 6 oraz inne należności przewidziane w art. 18 ust. 1 pkt 2 i 3.

2. Należności wymienione w ust. 1 przysługują małżonkowi, który w dniu śmierci żołnierza pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej, a w razie braku małżonka — dzieciom, wnukom, rodzeństwu i rodzicom, jeżeli w dniu śmierci żołnierza spełniali warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej, określone w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin.

3. Właściwy organ wojskowy może przyznać należności wymienione w ust. 1 w razie zaginięcia żołnierza zawodowego.

Art. 21. Żołnierze zawodowi wyznaczeni do wykonywania zadań poza wojskiem otrzymują uposażenie i inne należności pieniężne według zasad określonych przez Radę Ministrów.

Art. 22. 1. Żołnierzowi zawodowemu, któremu Minister Obrony Narodowej lub organ wojskowy przez niego upoważniony udzielił urlopu dla wykonania prac w dzie-

dzinach naukowej, literackiej lub artystycznej, dla wykonywania pracy poza wojskiem albo z innych ważnych przyczyn, przez czas pozostawania na tym urlopie nie przysługują uposażenie oraz określone w art. 4 i 5 należności pieniężne.

2. Organ, który udzielił urlopu wymienionego w ust. 1, może przyznać żołnierzowi pozostającemu na tym urlopie uposażenie w całości lub w części oraz prawo do należności pieniężnych określonych w art. 4 i 5.

Art. 23. 1. Żołnierzom zawodowym wyznaczonym do pełnienia służby za granicą przysługują uposażenie i inne należności pieniężne według zasad przewidzianych w odrębnych przepisach.

2. Żołnierze wymienieni w ust. 1 oraz ich rodziny zachowują jednak prawo do należności określonych w art. 17—20.

Art. 24. 1. Oficerowie zawodowi pełniący służbę na stanowiskach wymienionych w przepisach o uposażeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe mogą pobierać uposażenie przewidziane w tych przepisach wraz z zasiłkiem rodzinnym zamiast uposażenia określonego w ustawie.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do oficerów zajmujących inne stanowiska kierownicze, jeżeli Prezes Rady Ministrów zaliczy je do jednej z grup uposażenia przewidzianych dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe.

3. W razie pobierania uposażenia przewidzianego w przepisach o uposażeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe oficerom, o których mowa w ust. 1 i 2, oraz ich rodzinom przysługują należności pieniężne określone w art. 5 i art. 17—20.

Art. 25. 1. Należności określone w art. 17—20, przysługujące żołnierzom, o których mowa w art. 22—24, albo ich rodzinom, wypłaca się w wysokości ustalonej z uwzględnieniem uposażenia należnego żołnierzowi na stanowisku służbowym zajmowanym ostatnio w wojsku lub przed skierowaniem do służby za granicą, według stawek obowiązujących w dniu zwolnienia żołnierza z zawodowej służby wojskowej albo w dniu jego śmierci.

2. W razie zbiegu uprawnień do należności, o których mowa w ust. 1, z uprawnieniami do takich należności przewidzianych w innych przepisach przysługuje prawo wyboru tych należności.

Rozdział 3

Uposażenie i inne należności pieniężne żołnierzy niezawodowych.

Art. 26. 1. Żołnierzom służby okresowej przysługują uposażenie i inne należności pieniężne według zasad określonych w art. 11—13, art. 14 ust. 2, art. 15 i art. 19 ust. 3 i 4.

2. Żołnierzowi zwolnionemu z okresowej służby wojskowej przysługuje odprawa w wysokości:

- 1) 50% miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, jeżeli służbę okresową odbywał co najmniej sześć miesięcy,

2) 100% uposażenia określonego w pkt 1, jeżeli:

- a) służbę odbywał co najmniej dwanaście miesięcy, albo
- b) został zwolniony ze służby ze względu na stan zdrowia przed jej odbyciem.

3. Odprawa nie przysługuje żołnierzom zwolnionym z okresowej służby wojskowej wskutek skazania na karę pozbawienia wolności, w tym również na karę aresztu wojskowego lub utraty stopnia wojskowego, albo wskutek zastosowania tymczasowego aresztowania, chyba że postępowanie karne zostało umorzone lub żołnierz został uniewinniony.

Art. 27. 1. Osobie, która pokryła koszty pogrzebu żołnierza służby okresowej, przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości i według zasad określonych w art. 19 ust. 1. Przepis art. 19 ust. 2 i 4 stosuje się odpowiednio.

2. W razie śmierci żołnierza służby okresowej pozostałej po nim rodzinie przysługuje niezależnie od zasiłku pogrzebowego odprawa w wysokości jednomiesięcznego uposażenia, a jeżeli śmierć żołnierza pozostaje w związku ze służbą wojskową — w wysokości trzymiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego żołnierzowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym. Przepis art. 20 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

3. W razie zbiegu prawa do odprawy określonej w ust. 2 z prawem do odprawy posmiertnej przewidzianej w odrębnych przepisach, przysługuje odprawa wyższa, a jeżeli uprawniony pobrał odprawę niższą — odpowiednie wyrównanie.

Art. 28. Rada Ministrów może określić odmienne zasady uposażenia i innych należności pieniężnych dla niektórych grup żołnierzy odbywających okresową służbę wojskową.

Art. 29. 1. Żołnierzom odbywającym zasadniczą służbę wojskową albo ćwiczenia wojskowe lub przeszkolenie wojskowe przysługuje uposażenie zasadnicze według stopnia wojskowego.

2. Żołnierzom pełniącym czynną służbę wojskową w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych przysługuje uposażenie zasadnicze w wysokości uzależnionej od roku nauki i stopnia wojskowego.

3. Wysokość uposażenia kandydatów na żołnierzy zawodowych, odbywających naukę w szkole chorążych lub podoficerskiej szkole zawodowej, może być uzależniona tylko od stopnia wojskowego.

4. Żołnierzom wymienionym w ust. 1 i 2 mogą być przyznawane:

- 1) dodatki do uposażenia: funkcyjny, kwalifikacyjny oraz dodatki uzasadnione szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej,
- 2) premie,
- 3) zasiłki na utrzymanie rodziny.

Art. 30. 1. Żołnierzom, którzy odbyli długoterminową zasadniczą służbę wojskową albo zostali zwolnieni z tej służby ze względu na stan zdrowia po trzecim roku jej odbywania, oraz żołnierzom, którzy odbyli z wynikiem pomyślnym przeszkolenie wojskowe trwające dłużej niż trzy miesiące albo zostali zwolnieni z tego przeszkolenia

ze względu na stan zdrowia przed jego odbyciem, przysługuje odprawa wypłacana przy zwalnianiu z czynnej służby wojskowej.

2. Odprawa, o której mowa w ust. 1, przysługuje w wysokości jednomiesięcznego uposażenia żołnierza zawodowego według stopnia wojskowego posiadanego w dniu zwolnienia ze służby oraz według stanowiska służbowego w stawce typowej dla tego stopnia.

3. Do obliczenia wysokości odprawy dla żołnierzy w stopniach niższych od pierwszego stopnia podoficera zawodowego przyjmuje się uposażenie przewidziane dla tego stopnia.

Art. 31. 1. W razie śmierci żołnierza, o którym mowa w art. 29, koszty pogrzebu pokrywa wojsko.

2. Rodzinie zmarłego żołnierza przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości jednomiesięcznego uposażenia, a jeżeli śmierć żołnierza pozostaje w związku ze służbą wojskową — w wysokości trzymiesięcznego uposażenia żołnierza zawodowego w odpowiednim stopniu wojskowym oraz według stanowiska służbowego w stawce typowej dla tego stopnia. Przepisy art. 27 ust. 3 i art. 30 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

3. Odprawa wymieniona w ust. 2 przysługuje małżonkowi, który w dniu śmierci żołnierza pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej, oraz dzieciom, wnukom, rodzeństwu i rodzicom, jeżeli w dniu śmierci żołnierza spełniali warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej, określone w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin.

4. W szczególnych okolicznościach właściwy organ wojskowy może przyznać odprawę członkowi rodziny zmarłego żołnierza nie spełniającemu warunków wymaganych do uzyskania renty rodzinnej.

Rozdział 4

Uposażenie i inne należności pieniężne przysługujące w szczególnych okolicznościach.

Art. 32. Żołnierzom skierowanym za granicę do akademii i szkół oraz na kursy albo do pełnienia służby w polskich jednostkach wojskowych za granicę przysługują uposażenie i inne należności pieniężne w wysokości i według zasad określonych przez Ministra Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Art. 33. W okresie choroby, urlopu innego niż wymieniony w art. 22, zwolnienia od zajęć służbowych albo pozostawania bez przydziału służbowego żołnierz zachowuje prawo do pobieranego ostatnio uposażenia i innych należności pieniężnych, z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian mających wpływ na wysokość uposażenia zasadniczego lub na prawo do dodatków i innych należności pieniężnych.

Art. 34. 1. Żołnierzowi, który został zawieszony w czynnościach służbowych w związku z wszczętym postępowaniem dyscyplinarnym lub postępowaniem przed sądem honorowym albo postępowaniem karnym, zawieszają się od najbliższego terminu płatności wypłatę połowy uposażenia według stanowiska służbowego oraz wypłatę dodatków, z wyjątkiem dodatku rodzinnego i premii.

2. Żołnierzowi, który został tymczasowo aresztowany w związku z wszczętym postępowaniem karnym, zawieszają się od najbliższego terminu płatności wypłatę połowy uposażenia zasadniczego oraz wypłatę dodatków, z wyjątkiem dodatku rodzinnego i premii.

3. W razie uchylenia zawieszenia w czynnościach służbowych lub tymczasowego aresztowania żołnierzowi wypłaca się zawieszoną część uposażenia, chociażby nawet został już zwolniony z czynnej służby wojskowej, jeżeli:

- 1) postępowanie dyscyplinarne lub postępowanie przed sądem honorowym zostało zakończone, a żołnierzowi nie została wymierzona kara dyscyplinarna usunięcia z zawodowej służby wojskowej lub nie został on pozbawiony stopnia wojskowego,
- 2) postępowanie karne zostało umorzono albo żołnierz został uniewinniony prawomocnym wyrokiem sądu.

Art. 35. 1. Żołnierzowi odbywającemu w czasie pełnienia czynnej służby wojskowej karę pozbawienia wolności, w tym również karę aresztu wojskowego, nie wypłaca się uposażenia, z wyjątkiem dodatku rodzinnego, od najbliższego terminu płatności.

2. Żołnierzowi odbywającemu dyscyplinarną karę aresztu wypłaca się, za czas odbywania tej kary, połowę uposażenia zasadniczego. Jeżeli żołnierz pobrał już uposażenie w pełnej wysokości, potrąca się mu odpowiednią część uposażenia przy najbliższej wypłacie.

Art. 36. 1. Żołnierzowi, który samowolnie opuścił swoją jednostkę lub miejsce służbowe albo poza nimi pozostaje, zawieszają się wypłatę uposażenia, z wyjątkiem dodatku rodzinnego. W razie uznania nieobecności za usprawiedliwioną wypłaca się żołnierzowi zawieszony uposażenie.

2. Za każdy dzień nie usprawiedliwionej nieobecności żołnierz traci prawo do 1/30 części uposażenia miesięcznego. Odpowiednią kwotą potrąca się przy najbliższej wypłacie uposażenia.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio w razie stwierdzenia zawinionej przez żołnierza niemożności pełnienia obowiązków służbowych.

Rozdział 5

Potrącenia z uposażenia.

Art. 37. 1. Z uposażenia żołnierzy zawodowych i żołnierzy służby okresowej dokonuje się potrąceń na podstawie:

- 1) tytułów egzekucyjnych sądowych i administracyjnych,
- 2) dobrowolnych obciążeń uposażenia z tytułu:
  - a) zobowiązań do zapłaty odszkodowania, przewidzianych w przepisach o odpowiedzialności materialnej żołnierzy za szkody wyrządzone jednostce wojskowej,
  - b) zobowiązań wobec koleżeńskich kas oszczędnościowo-pożyczkowych,
  - c) zobowiązań na cele społeczne,
  - d) świadczeń socjalnych,
  - e) prenumeraty wydawnictw fachowo-wojskowych,
- 3) szczególnych przepisów ustawowych.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do potrąceń z uposażenia przysługującego żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej.

3. Dodatek rodzinny należny na osoby alimentowane przeznaczają się na rzecz tych osób bez zaliczenia na świadczenia alimentacyjne.

Art. 38. 1. Egzekucja z uposażenia żołnierzy zawodowych i żołnierzy służby okresowej na podstawie tytułów egzekucyjnych sądowych i administracyjnych następuje odpowiednio według przepisów o egzekucji sądowej lub egzekucji administracyjnej.

2. Potrąceń na podstawie dobrowolnych obciążeń uposażenia, określonych w art. 37 ust. 1 pkt 2, i szczególnych przepisów ustawowych dokonuje się w wysokości ustalonej przez żołnierza w jego zobowiązaniu lub w przepisach szczególnych, niezależnie od potrąceń dokonywanych na podstawie tytułów egzekucyjnych sądowych i administracyjnych.

3. Kwota uposażenia równa kwocie minimalnej wysokości wynagrodzenia miesięcznego za pracę najniższ zarabiających pracowników jest zawsze wolna od potrąceń, z wyjątkiem potrąceń z tytułu świadczeń alimentacyjnych.

4. Przy zbiegu należności z tytułu odpowiedzialności materialnej żołnierzy za szkody wyrządzone jednostce wojskowej z należnościami z innych tytułów, z wyjątkiem należności z tytułu świadczeń alimentacyjnych, należnościom z tytułu odpowiedzialności materialnej żołnierzy za szkody wyrządzone jednostce wojskowej przysługuje pierwszeństwo zaspokojenia.

Art. 39. 1. Z uposażenia żołnierzy odbywających długoterminową zasadniczą służbę wojskową oraz żołnierzy odbywających przeszkolenie wojskowe w ramach wojskowego szkolenia studentów przez czas dłuższy niż trzy miesiące mogą być dokonywane potrącenia:

- 1) na zaspokojenie świadczeń alimentacyjnych — na podstawie tytułów egzekucyjnych sądowych,
- 2) na zaspokojenie roszczeń z tytułu szkody wyrządzonej jednostce wojskowej — na podstawie tytułów egzekucyjnych sądowych lub administracyjnych albo dobrowolnych zobowiązań do zapłaty odszkodowania, przewidzianych w przepisach o odpowiedzialności materialnej żołnierzy za szkody wyrządzone jednostce wojskowej.

2. Z uposażenia żołnierzy niezawodowych, innych niż wymienieni w ust. 1, mogą być dokonywane potrącenia tylko na zaspokojenie roszczeń z tytułu szkody wyrządzonej jednostce wojskowej. Jeżeli jednak żołnierze ci otrzymują premie, premie te mogą być ponadto potrącane na zaspokojenie świadczeń alimentacyjnych.

3. W wypadkach określonych w ust. 1 i 2 łączna wysokość potrąceń nie może przekraczać połowy uposażenia zasadniczego, dodatków i premii. Przy zbiegu należności z tytułu świadczeń alimentacyjnych z należnościami z tytułu odpowiedzialności materialnej żołnierzy za szkody wyrządzone jednostce wojskowej, należnościom z tytułu świadczeń alimentacyjnych przysługuje pierwszeństwo zaspokojenia.

Art. 40. 1. Z odprawy przysługującej żołnierzom mogą być dokonywane potrącenia na zaspokojenie:

- 1) zaległych świadczeń alimentacyjnych — na podstawie tytułów egzekucyjnych sądowych,

2) roszczeń z tytułu szkody wyrządzonej jednostce wojskowej — na podstawie tytułów egzekucyjnych sądowych lub administracyjnych albo dobrowolnych zobowiązań do zapłaty odszkodowania,

3) zobowiązań żołnierzy wobec koleżeńskich kas oszczędnościowo-pożyczkowych — na podstawie dobrowolnego obciążenia uposażenia przez żołnierza.

2. Przy zbiegu należności potrąceń dokonuje się w kolejności określonej w ust. 1. Potrącenia nie mogą przekraczać łącznie połowy należnej odprawy.

Art. 41. 1. Przepisów art. 37—40 nie stosuje się przy potrącaniu z przysługującego żołnierzom uposażenia lub odprawy:

- 1) zaliczek pobranych do rozliczenia,
- 2) należności z tytułu opłat za kwatery i za inne świadczenia w naturze.

2. Należności wymienione w ust. 1 potrąca się z uposażenia i odprawy w pełnej wysokości, niezależnie od potrąceń z innych tytułów.

Rozdział 6

Przepisy szczegółowe, przejściowe i końcowe.

Art. 42. 1. Minister Obrony Narodowej określa:

- 1) terminy płatności uposażenia i innych należności pieniężnych oraz dodatki o charakterze stałym do uposażenia zasadniczego,
- 2) zasady zaliczania okresów służby przed powołaniem do zawodowej służby wojskowej, do wysługi lat, od której jest uzależniona wysokość uposażenia według stopnia wojskowego,
- 3) stawki uposażenia według stanowiska służbowego typowe dla poszczególnych stopni wojskowych,
- 4) zasady przyznawania żołnierzom nagród i zapomóg,
- 5) zasady pokrywania przez wojsko kosztów pogrzebu żołnierzy,
- 6) członków rodziny żołnierza zawodowego i żołnierza służby okresowej, o których mowa w art. 19 ust. 3,
- 7) właściwość organów wojskowych w sprawach określonych w art. 11 ust. 4, art. 17 ust. 5, art. 19 ust. 2, art. 20 ust. 3 i art. 31 ust. 4.

2. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych określa:

- 1) zasady zaliczania okresów pracy wykonywanej przed powołaniem do zawodowej służby wojskowej, do wysługi lat, od której jest uzależniona wysokość uposażenia według stopnia wojskowego,
- 2) rodzaje i wysokość dodatków do uposażenia i premii oraz warunki ich otrzymywania,
- 3) wysokość uposażenia zasadniczego przysługującego żołnierzom wymienionym w art. 29 oraz wysokość i zasady przyznawania im dodatków do uposażenia i zasiłków na utrzymanie rodziny.

Art. 43. Do należności przysługującym żołnierzom na podstawie odrębnych przepisów z tytułu: umundurowania, wyżywienia, zakwaterowania lub innych świadczeń stosuje się odpowiednio przepis art. 8.

Art. 44. W razie wprowadzenia stanu zagrożenia bezpieczeństwa Państwa, ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny żołnierze pełniący czynną służbę wojskową otrzymują uposażenie i inne należności pieniężne w wysokości i na zasadach określonych przez Radę Ministrów.

Art. 45. 1. Uprawnienia Ministra Obrony Narodowej i podległych mu organów przewidziane w art. 11 ust. 3 i 4, art. 12 ust. 4, art. 17 ust. 5, art. 19 ust. 2, art. 20 ust. 3, art. 22 ust. 2 i art. 31 ust. 4 przysługują Ministrowi Spraw Wewnętrznych i podległym mu organom w stosunku do żołnierzy pełniących służbę w podległych mu jednostkach oraz członków ich rodzin.

2. Przepisy wykonawcze przewidziane w ustawie, które dotyczą również żołnierzy jednostek podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych, Minister Obrony Narodowej wydaje w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych. Przepisy dotyczące wyłącznie tych żołnierzy wydaje Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej.

Art. 46. W ustawie z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 16, poz. 134, z 1972 r. Nr 53, poz. 341 i 342 oraz z 1974 r. Nr 24, poz. 142) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 45 dodaje się art. 45a w brzmieniu:

„Art. 45a. Minister Obrony Narodowej może ograniczyć uprawnienia określone w art. 42 i 45 w stosunku do żołnierzy, którym udzielono urlopu ze względów służbowych lub innych ważnych przyczyn.”

2) art. 57 otrzymuje brzmienie:

„Art. 57. Żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej przysługuje odprawa, uposażenie przez okres jednego roku po zwolnieniu ze służby oraz inne należności związa-

ne ze zwolnieniem z tej służby według zasad określonych w przepisach o uposażeniu żołnierzy.”

Art. 47. 1. Tracą moc:

1) ustawa z dnia 6 czerwca 1958 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz. U. Nr 36, poz. 165, z 1967 r. Nr 44, poz. 220 i z 1972 r. Nr 53, poz. 341),

2) przepisy ustaw:

a) z dnia 13 grudnia 1957 r. o służbie wojskowej oficerów Sił Zbrojnych (Dz. U. z 1958 r. Nr 2, poz. 5, z 1963 r. Nr 15, poz. 78 i Nr 50, poz. 277 oraz z 1967 r. Nr 44, poz. 220),

b) z dnia 6 czerwca 1958 r. o służbie wojskowej szeregowców i podoficerów Sił Zbrojnych (Dz. U. Nr 36, poz. 164, z 1959 r. Nr 14, poz. 75, z 1961 r. Nr 6, poz. 39, z 1963 r. Nr 22, poz. 114 i Nr 50, poz. 277 oraz z 1967 r. Nr 44, poz. 220),

c) z dnia 29 marca 1963 r. o służbie wojskowej chorążych Sił Zbrojnych (Dz. U. Nr 15, poz. 78 i z 1967 r. Nr 44, poz. 220)

— utrzymane w mocy przez art. 82 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 16, poz. 134, z 1972 r. Nr 53, poz. 341 i 342 oraz z 1974 r. Nr 24, poz. 142),

3) art. 82 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 16, poz. 134, z 1972 r. Nr 53, poz. 341 i 342 oraz z 1974 r. Nr 24, poz. 142).

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszej ustawy pozostają w mocy przepisy wydane na podstawie ustaw wymienionych w ust. 1.

Art. 48. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1975 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *L. Stasiak*